

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Omissa an, & qua ratione suppleti debeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

distibueret, & sic omnia sunt super eas consuetudina signa, & orationes. Faciuntne id rite est? Non esse rite faciunt, docet DeMingo, de Eucharistia. disp. 20. sect. 2. cum, & merito, debuerunt enim in eisdem particulis remanere super Aram consecratam coram Sacerdote, quia cum hac faciunt unum Sacrificium cum Hostia grandiore, non debent ante Sacerdotis Communionem, quando Sacrificium completur, distrahi a Sacrificio.

13. Non puto tamen illum Sacerdotem peccasse saltem mortaliter: nam quamvis egerit contra Rubricas dispositas, quod tunc illa particula ponatur super Corporale, ante Calicem, aut in aliquo vase retro post Calicem; nihilominus cum remaneat Hostia grandior, veluti ceteras representans, quas consummari perfectè potest Sacrificium, non videtur res gravis, abesse parvas. Quod si adfuit necessitas expediendi Communionem populi, prædictum Sacerdotem excusatum omnino fuisse, nullus dubitat.

De Omissione ritus proprii.

14. Ritus Missalis Romani à Pio V. editi observandos esse in Ecclesia Latina ab omnibus, iussit idem Pius in princip. Missalis. Quo primum tempore; confirmavitque Clemens ibid. cum Sanctissimum, & Urbanus, ibid. Si quid est, uterque Octavus; excipit tamen eos, quibus in aliqua particulari Ecclesia fortè contingat, alios Missæ ritus observare, idque sive ex prima institutione per Summum Pontificem facta inde à ducentis annis, sive ex antiqua consuetudine per similes ducentos annos usurpata, quos quidem, quamvis, ut dico, excipiat, permittit nihilominus iisdem, ut cum licentia Episcopi, vel Prelati, totiusque Capituli possint dictos Missalis Romani Ritus amplecti.

15. Jam, ex hac concessione oritur dubium, Equid faciet Sacerdos Romani (ut claritatis gratia sic loquar) Ritus, si inveniatur in loco ubi servatur Missale non Romanum: in Ecclesia, v.g. Ordinis Carmelitani, vel in Templo Ambrosiano Mediolani, & contra. Quid faciet Sacerdos Carmelita, vel Ambrosianus, in Ecclesia, ubi servatur Missale Romanum.

16. Non loquimur autem hic; ut vides, de Ritu universali Ecclesie Latine, vel Græcæ, quoad Azinum, vel Ementatum, & similia, de hoc enim satis superque egimus in Opusculo de expedienda Communione, cap. 2. §. 6. sed de his Ritibus satis accidentalibus in Ecclesia eadem Latina diversis, quoad quasdam Orationes, Ceremonias, Rubricas, &c. Quatuor dictis rem expeditio.

17. Dico primo. Sacerdos, qui est membrum alicujus Ecclesie, sive Romani, sive Ambrosiani Ritus, v. g. sine controversia tenetur servare Ritus etiam accidentalem inibi receptum. Ratio est, quia, ut ibid. diximus, quilibet tenetur Ritus in sua Ecclesia receptum custodire.

18. Hinc etiam fit, ut qui ex una Ecclesia transeat in aliam, & domicilium ibi figat, animo ibidem perpetuo manendi, vel etiam manendi per majorem anni partem, teneatur ejusdem Ecclesie Ritus servare, quia jam ejus est membrum, & pars. Ita Coninch. de Euch. q. 74. art. 4. d. 4. n. 15. Quare Sacerdos Romanus si fiat, v. g. Carmelita, vel Mediolanensis Ecclesie, vel contra, Ritus suscipere Ecclesia amplecti debet.

19. Dico Secundo. Si Sacerdos proprii Ritus, v. g. Ambrosiani per transitum inveniatur in territorio, ubi servatur Missale Romanum, vel Sacerdos communis Romani Ritus, si transeat per territorium, ubi servatur Missale non Romanum, potest, vel Ecclesie suæ Ritus, vel Ritus loci, per quem transit, in Missa, & Officio, ut liber, observare. Ita Coninch. de Euch. q. 83. art. 1. num. 268. & quest. 74. art. 4. d. 4. num. 115. Præp. 37. quest. 83. art. 4. d. 5. num. 190. Ratio est eadem, quam

Pars II.

diximus Opusculo de exped. com. loc. cit. quia est probabilissima sententia peregrinum posse se accommodare legibus, & consuetudinibus loci, per quem transit, si velit non tamen teneri, siquidem potest sui loci consuetudines sequi.

Dixi (Sacerdos communis) propter ea, quæ mox addā. 20. Dico enim Tertio, quod si Religioso Romano transeunti per dictum territorium diversi Ritus, contingat Sacrum facere in Ecclesia sui Ordinis ibidem existente, in qua servatur Ritus Romanus, quales multæ solent esse in ejusmodi Diocesis, ut contingit in Mediolanensi, tunc talis Religiosus debet servare Ritus Romanum, quamvis in rota civitate alius Ritus observetur. Ratio est, quia cum in Ecclesia talis Ordinis, servetur Missale Romanum, ipse vero sit membrum talis Ordinis, illi se debet conformare.

21. Dico Quarto. Si Sacerdoti Romano transeunti per Diocesim, ubi servatur Ritus Romanus, contingat Sacrum facere in Ecclesia, ubi servatur Ritus diversus, tenetur ibi Romanum Ritus servare, non verò potest diversum, v. g. Carmelitarum. Ratio ducitur ex dictis num. 1. quia illud privilegium de sequendo diverso Ritu Romano, solum est pro Carmelitis, non verò pro aliis.

22. Sed quid faciet Sacerdos Romanus, si inveniatur in Ecclesia, v. g. Carmelitana, velitque Sacrum facere, nec suppetat copia Missalis Romani? Respondeo. Author huic essem, ut, si non adfit causa, abstineret à celebrando, quia hi ritus, licet accidentales, judicantur tamen alicujus momenti, atque adeo à suis custodiendi. Si adfit causa, pensetur gravitas causæ, diversitasque Ritus suscipiendi, & juxta dicenda num. 30. fiat quod expedite judicabitur.

Illud certè mihi accidit, cum essem junior, quod invitatus ad celebrandum in die festo in Ecclesia Carmelitana cum progressus essem ultra in Sacro, adverti Missale, quo utebar, esse Ordinis illius, nec posse sine aliqua altantium admiratione Romanum petere: unde judicavi, ex tali causa, illo tunc, & non Romano uti, mihi licuisse.

Omissa an & qua ratione suppleri debeant.

23. Si quis paululum in Missa procedens advertat se aliquid omisisse, obligaturne id repetere?

Et quidem cum essem Novitius, & in Sacrificia fortè adessem; vidi Sacerdotem quendam satis scrupulosum, qui, quia per inadvertentiam omisit legere Evangelium, quod eo die legendum erat in fine Missæ, loco initij sancti Joannis, voluit illud, spoliatis Sacris vestibus, in Sacrificia legendo supplere: imò, & Ministrum admonuit, ut sibi legendi præsto esset, quia erat dies festus, de præcepto. Sed jam, ex tunc, adverti superfluum religionem, nec Evangelium privatim recitatum potuisse esse partem publici Sacrificij.

24. Dico cum Suar. de Sacram. disp. 81. sect. 2. §. 2. in genere, non esse regulariter repetendum, quia id non potest commodè fieri, & turbaretur Missæ ordo.

25. Dixi (regulariter) si enim de substantia sit id, quod omissum est, ut aliquid, v. g. pertineas ad consecrationem, debere repeti, certum est. Monet tamen Coninch. de Euch. q. 83. art. 6. n. 281. quando Sacerdos est in progressu Sacri, ne facili sibi persuadeat aliquid omisisse: in iis enim, quæ sæpè recitamus, difficulter propter coherentiam verborum, vel parum quod omittitur sine advertentia. Rectè: nam experimur non raro difficiliter nos recitare posse Orationem, v. g. Dominicalem omitendo duo, vel tria verba in ejus medio, quam integrè profertendo.

26. Dixi iterum (regulariter) nam si quis dum secretè orat, certò, post pauca verba, advertat, se aliquid notabile, quamvis accidentale omisisse, puto cum Suar. de Sacram. disp. 85. sect. 2. §. 2. in genere, non esse inconveniens, imò necessarium, tunc repetere, quia

M 3 id,

id, & commodè fieri potest, nec in tali casu nobiliter turbaretur Missæ ordo. Quid enim turbationis est, si certo advertens me non dixisse v.g. *Orationem Communica*ntes dicendam in die Paschatis, paululum progressus regrediar ad eam recitandam? Nota illud (*paululum*) & illud (*certo*) & illud (*dum secretè orar*) nam in Orationibus publicis valde modicus debere est progressus, ut regredi ad supplendum obligaretur Sacerdos, quia in publicis facilitum est turbationis, & populi admirationis periculum.

*An propter Impotentiam omitti aliquid possit
in Missa.*

27. Vel ante inchoatam Missam prævidetur impotentia, vel ipsa inchoata. Deficit, v. g. aqua, quæ misceri debet cum vino. Id potes prævidere, antequam Missam incipias, vel ipsa incepta, quando, v. g. urget tempus incendi.

28. Si ante prævidetur, regulariter, debet Missa omitti. Ita Suar. de *Sacram. disp.* 85. *sect.* 2. *capit.* 2. Dicitur regulariter, nam si res sit parvi momenti, ut si prævidetur esse Campanulam, vel tertium cereum in elevatione accendi, idum, tunc non esset Missa facile omit-
tenda, maxime pensato incommodo, quod oritur tunc forte posset ex Missæ omissione.

29. Si non praevideretur ante est pariter distinguendum: si enim, quod deficit, est de substantialibus, idque praevideretur, incepta Missa, sed ante consecrationem, potius est Missa omittenda, quam proseguenda, quia melius est non celebrare, quam celebrare indebit. Ita idem *ibid.* *scilicet. i. initio.* Si vero adveniat defectus post consecrationem, proseguere omnino Missam debes, cum non sit Sacrificium incompletè relinquendum Sic *ibid.*

30. Quod illud quod deficit non sit de substantialibus, tunc servanda est illa regula *ibid. sect. 2. §. 1. igitur*, ut pensata gravitate, & levitate rei, quæ dicitur, incommodo, quod sequitur, scandalo, quod oriri possit, &c. id facias, quod melius tibi videbitur; Nec scrupulose te geras, nam quodcumque bona fide, in illa turbatione facias, coram Deo factum bene censbitur. Imò hæc est universalis doctrina, in similibus perurbationibus, etiam in rebus gravissimis, atque addo etiam in Missis substantialibus, quam tradit ex Navarr. & Silvio, Diana *p. 2. tract. 14. resol. 70. fine*, & ratio est potest, quia ea, quæ bona fide sunt in illa perturbatione, non presumuntur ita deliberate facta, ut saltem ad mortale pertingant. Cætera huc pertinentia, partim dicta sunt spæsum in toto hoc opere, partim in loco proprio dicentur cum de Defectibus in Missa occurrentibus agemus infra *capite octavo*.

Ne quid addatur in Missa.

1. **D**ico pari, imo maiori ratione, nihil esse addendum in Milfa. Ita Suar. *de Sacram.* d. 53. *secl.* 2. §. *Dico Tertio.* Milfora, inquam, Tum quia ex gestore suo gravior est culpa commissiois, quam omissionis; Tum quia hic est majus periculum superstitionis; cum facilius, inò, & gravius supersticio fiat addendo, quam omitendo: Tum quia expensis id cavetur à Tridentino, & Pio V. supra §. 1. n. 7. citatis. Non tamen deest hic exultatio ducta ex parvitate materiæ, & inadvertentiâ, ut similiter dictum est in precedentiibus.

Nihil addendum in orationibus.

2. Hinc infero primò. Sacerdotem, si non ad mutandum Ritum Missæ (sic enim, ut ex dictis constat, graviter sine controversia peccaret) sed ut privata persona, etiam dum secretè orat, adderet in Missa aliquam Orationem, v. g. *Pater*, & *Ave*, Psalm, David, vel quid simile propter suam peculiarem devotionem,

peccaturum, quia addit aliquid, quod non est in
sa, licet propter levitatem materiae, non au-
liter.

3. At S. Franciscus Xaverius, Indiarum Ap-
 ex Vita ejusdem apud Lucenam, lib. 5. cap. 1.
 Communionem, addebat orationem a se La-
 positam pro conversione Indorum, quæ pro
 hæc est.

Aeternē Deus, omnium rerum Creator, reueren-
tium animas te solum creasse, quas ad imaginē, et
tudinē tuam fecisti. Ecce Domine in opprobriū
et ipsis impletur Inferni. Memoro Domine Iesu
filiū tuī, qui sanguinem suū tam liberaliter effu-
dit pro illis passus est. Ne permittas, Domine, eundem Filium
Dominum nostrum, qui a Paganis amplius contem-
tus, et Sanctorum electorum tuorum, & Ecclesie tra-
ditum Filium tuī sponsa placuisse, recordare miseremini
et obliuisci Idolaria, & Infidelitatis eorum, fac ut
que agnoscat, quem misisti Iesum Christum pro
Dominum nostrum, qui est Salus, Vita, & Resurrectio
per quem saluati & liberi sumus, cui sit gloria per
facula seculorum. Amen.

Respondet. Fortasse id obtinuit à Sancta Sede
si ipse, utpote Summi Pontificis in iis Regimen-
tibus, ubi id indulgit? Quid si Sanctus vir, divina
ratione, id fecerit?

4. Audivi quendam propugnante[m] pro S. Xaverio
dicentem eum ante Tridentinum, & Pium V. vixisse
de fuisse; Nam Concilium Trid. conclusum fuit
Pio IV. Anno Domini 1563. ex Bellarm. in Clem.
& Pij V. supradicta Constitutio prodit anno 1585.
Sanctus autem Xaverius ad Indias appulit anno
1542. ibique vita gloriose defunctus est anno
Lucena in *vita Xaverij lib. 1. cap. 12.*

Sed est minus sufficiens exculatio. Primo, quia non debuit Sanctissimus Vir recedere in se tam ab ordine Militæ, tot annos ab Ecclesiæ receptio: hanc autem multos annos id cautum à Sacri Concilii fuerat in Concilio Cartaginensi tractato, et in concilio anno 397. (quod licet fuerit Provinciale, tamen tamen fuit in sexta Synodo Generali) habetur *can. 23. Nemo precibus aliunde deserviat, nisi prius eas cum instructoribus fratris consulet.* Milevit. 12. quod fuit fuit Innocent. I. habuit deinde confirmatum anno 408. cavetur *hæretici non debent esse à Prædicatoribus tractati, & in Concilio Synodo approbati.* Vide Mauritium de Grego. de Relig. Conc. Trid. seu coll. Conciliorum.

5. Infero secundo, in Orationibus, seu Collationibus nominant Regem, Reginam, filiosve, non nisi deo excusantur tamen à mortali ex levitate materiam, & cubi ex antiqua consuetudine jam præscripta.

Nihil addendum in Canone.

6. Infero Terriò, in Canone à Regularibus seu
nominandum suum Generalem, sed Episcopum
(loci inquam, non Sacerdotis, quod notat pro-
grinantibus) Ita Gavant. in *Robr. Miss. p. 2. T. 8. m.*
lit. N Si tamen illum aliquando nominent, non
peccatores (leve enim id ex se est) nisi veniant.

7. At Sacra Congregatio apud eundem, & *Dian.*
p. 2. tract. 14. ref. 40. declaravit esse mortale. Reliqui
tunc iga fore, cum fieret, vel ad mutandum ritum, vel
ex contemptu Episcopi, vel quid simile: et tunc non
puto id, quod ex se leve est sacram Congregationem
voluisse fore mortale precipere. Rodriguez *in sum.*
tom. 4. cap. 51. n. 13. apud cit. Dian. docet non peccare
mortaliiter ab eo, qui ignorat hanc declarationem
authenticam. Rectè. Cum igitur hæc sententia non con-
esse authenticam etiam ex hoc capite consti. mutari
sententia.

8. In eodem Canone Pium V. concessis. *ibidem.* Et in i